

With funding from

 Austrian
Development
Cooperation

 Austrian
Development
Agency

ԵՄ կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնությունն Հայաստանում Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի Հայտամրցույթ

ԿԳՆՀ ծրագիր. ENI/2019/408-058

ԱԶԳ հղում. 6546-00/2019

Մրցույթին մասնակցելու հայտադիմումի և օժանդակող փաստաթղթերի
ներկայացման վերջնաժամկետն է

31 հուլիսի, 2020թ.

Այս հրապարակումը պատրաստվել է Եվրոպական միության և Ավստրիական զարգացման համագործակցության ֆինանսական աջակցությամբ: Բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում ԵՄ-ԿԳՆՀ ծրագիրը, և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի Եվրոպական միության և Ավստրիական զարգացման գործակալության տեսակետները:

© 2020թ. Ավստրիական զարգացման գործակալություն: Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են:
Լիցենզավորված է Եվրոպական միությանը՝ համաձայն պայմանների:

Ներածություն

Եվրոպական միությունը (ԵՄ) պատվիրակել է Ավստրիական զարգացման գործակալությանը (ԱԶԳ) իրականացնել Հայաստանում Կանաչ գյուղատնտեսության զարգացմանը միտված ռազմավարական ծրագիր: ԵՄ Կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություն Հայաստանում (ԵՄ-ԿԳՆՀ) ծրագրի արժեքը կազմում է 11.7 միլիոն եվրո: Ծրագրի իրականացման ժամկետը 42 ամիս է: Ծրագիրը մեկնարկել է 2019 թվականի հոկտեմբերի 1-ին (առաջին 5 ամիսները սկզբնական փուլն են):

«ԵՄ-ԿԳՆՀ» ծրագիրը ֆինանսավորվում է Եվրոպական միության կողմից, համաֆինանսավորվում և իրականացվում է Ավստրիական զարգացման համագործակցության գործառնական միավոր Ավստրիական զարգացման գործակալության կողմից, և համատեղ իրականացվում է ՄԱԶԾ-ի կողմից: «ԵՄ-ԿԳՆՀ» ծրագիրը Տարածաշրջանային զարգացման 2018 թվականի տարեկան գործողությունների ԵՄ ծրագրի մասն է: Գործողությունների ընդհանուր և հատուկ նպատակները համահունչ են «ՏԳԾ 2018»-ին, որը հաստատել են ԵՄ անդամ 28 պետությունները: «ԵՄ-ԿԳՆՀ» ծրագրի **ընդհանուր նպատակն** է նպաստել Հայաստանի հյուսիսային շրջաններում ընդհանուր և հավասարակշռված ներառական աճին՝ կանաչ գյուղատնտեսության խթանման և տեղական մակարդակում հավելյալ արժեքի մեծացման միջոցով:

Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի (ԱԱԾ) շրջանակներում փոքրածավալ ագրոբիզնեսներին կտրամադրվի աջակցություն գյուղատնտեսական արտադրության մեքենաների և սարքավորումների, բերքահավաքից հետո կիրառվող և վերամշակող սարքավորումների, ինչպես նաև որոշ ենթակառուցվածքային ներդրումների ձևով: Հաջողակ դիմորդները նաև կներգրավվեն «ԵՄ-ԿԳՆՀ» ծրագրի կարողությունների զարգացման և շուկայավարման նախաձեռնություններում՝ իրենց կանաչ/օրգանական բիզնես ծրագրերի հաջող մեկնարկը և առաջընթացն ապահովելու նպատակով:

1. **Թիրախային խմբեր և առաջնային արժեզրթաններ** «ԵՄ-ԿԳՆՀ» Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի շրջանակներում հայտարարված մրցույթը մշակված է **2 ԼՈՏ-ով**:

Երկրում **կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություններին (ԼՈՏ 1)** աջակցելու համար «ԵՄ-ԿԳՆՀ»-ն նախապես ընտրված մարզերում՝ **Շիրակ, Լոռի, Տավուշ**, թիրախավորում է հետևյալ արժեզրթանները.

1. **Պտուղներ և հատապտուղներ**՝ ներառյալ տնկարանային գործառնություններ, առաջնային արտադրություն և վերամշակում (հյութերի արտադրություն, պահածոյացում, չորացում կամ սառեցում, ինչպես նաև

այլ ենթամթերքների ստացում, ինչպիսիք են յուղերը, մզվածքները, եթերայուղերը և այլն):

2. Բանջարեղեն՝ ներառյալ սածիլների արտադրություն, առաջնային արտադրություն և վերամշակում:

Հայաստանում *օրգանական գյուղատնտեսության նախաձեռնություններին (ԼՈՏ 2)* աջակցելու համար «ԵՄ-ԿԳՆՀ» ծրագիրը թիրախավորում է երկրի բոլոր շրջանները: Օրգանական ագրոբիզնեսի (ներառյալ՝ հողագործություն, վայրի մշակաբույսերի հավաքում և ագրովերամշակում) բոլոր նախաձեռնությունները կարող են ներկայացնել հայտադիմում «ԵՄ-ԿԳՆՀ» ծրագրի շրջանակներում աջակցություն ստանալու նպատակով: Նախապատվությունը կտրվի օրգանական արժեշտիքներին, որոնց աջակցություն է տրամադրվել նախկինում ԵՄ ֆինանսավորմամբ Օրգանական գյուղատնտեսության աջակցության նախաձեռնություն (ՕԳԱՆ) ծրագրի շրջանակներում, ինչպես նշված է ստորև՝

- 1) *Թարմ և վերամշակված մրգեր՝* ներառյալ հյութեր, պահածոյացված, չոր կամ սառեցված մրգեր և այլ ենթամթերքներ (յուղեր, մզվածքներ, եթերայուղեր և այլն)
- 2) *Թարմ և վերամշակված հատապտուղներ՝* ներառյալ հյութեր, պահածոյացված, չոր կամ սառեցված հատապտուղներ և այլ ենթամթերքներ (յուղեր, մզվածքներ, եթերայուղեր և այլն)
- 3) *Թարմ և վերամշակված խոտաբույսեր՝* ներառյալ չորացված խոտաբույսեր, թեյի տեսակներ, դեղաբույսեր և այլ ենթամթերքներ (յուղեր, մզվածքներ, եթերայուղեր և այլն)
- 4) *Մեղր և մեղվաբուծական արտադրանք*
- 5) *Փորձարարական* մշակաբույսեր (օրինակ՝ ցորեն, հաճար, հատիկաբլիթներ մշակաբույսեր (սիսեռ, լոբի և ոսպ և այլն) և այլ ենթամթերքներ:

2. Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի նպատակները

Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի մրցույթի հրավերի նպատակն է խրախուսել և աջակցել **ագրոբիզնեսին** անցում կատարել ավանդականից կանաչ/օրգանական գյուղատնտեսության և (կամ) հզորացնել իրենց արդեն իսկ գոյություն ունեցող կանաչ/օրգանական գյուղատնտեսության և վերամշակման կարողությունները՝ արտադրողականության բարելավման և եկամուտների ավելացման նպատակով:

Ինչպես նշվեց սույն փաստաթղթի նախորդ բաժնում, Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագիրը մշակվել և հայտարարվում է **2 ԼՈՏ-ով**:

ԼՈՏ 1-ն ուղղված է ընտրված արժեշտիքներին վերոնշյալ երեք մարզում (Շիրակ, Լոռի, Տավուշ) և նպատակ ունի աջակցելու ագրոբիզնեսներին հետևյալում՝

1. Կարողությունների հզորացում՝ կանաչ տեխնոլոգիաների և գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպերի որդեգրումն ու կիրառումը հնարավոր դարձնելու ուղղությամբ:
2. Ֆերմայի արտադրանքի ծավալի և եկամուտների ավելացում:
3. Թիրախ մարզերում սեզոնային և մշտական աշխատանքի հնարավորությունների ստեղծում:
4. Վնասատուների, հողի, ջրի կառավարման համալիր միջոցառումների կիրառում՝ շրջակա միջավայրի, բույսերի/մշակաբույսերի և հողի վրա ճնշումը նվազեցնելու նպատակով:
5. Ոռոգման այնպիսի եղանակների կիրառում, որոնք կապահովեն ջրային ռեսուրսների ինայողաբար օգտագործում:
6. Գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպի ներդնում՝ ապահովելով բնական ռեսուրսների կայուն կառավարում, կենսաբազմազանության պաշտպանություն, թափոնների կառավարում/կրճատում և կլիմայի պահպանությանն ուղղված գործողություններ ուղղված ջրային ռեսուրսների, հողի և մթնոլորտի աղտոտման կանխարգելմանը:
7. Ռեսուրս-/էներգարդյունավետ գյուղատնտեսական գործառնությունների ներդնում:
8. Գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպի ներդնում, ինչը կնպաստի էկոհամակարգերի և կենսաբազմազանության պահպանմանը, կստեղծի նպաստավոր պայմաններ փոշոտող և օգտակար միջատների համար:
9. Կորուստների նվազեցում գյուղատնտեսական արտադրության ընթացքում:
10. Կանաչ տեխնոլոգիաների և գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպերի ներկայացում և վերարտադրում :

ԼՈՏ 2-ն ուղղված է օրգանական գյուղատնտեսության բոլոր արժեշտաներին երկրի բոլոր մարզերում և նպատակ ունի աջակցել ագրոբիզնեսներին հետևյալում՝

1. Կարողությունների հզորացում օրգանական գյուղատնտեսության գործելակերպի կիրառման նպատակով:
2. Նախաձեռնում կամ անցում օրգանական արտադրության/ագրոբիզնեսի:
3. Ֆերմայի արտադրության, ծավալների և եկամուտների ավելցում:
4. Օրգանական հավաստագրված հողատարածքների ընդլայնում/մեծացում:
5. Օրգանական արժեշտաներում սեզոնային և մշտական աշխատանքային հնարավորությունների ստեղծում:
6. Օրգանական հավաստագրված արտադրանքի և արտադրության դիվերսիֆիկացում:
7. Կայուն օրգանական գյուղատնտեսության գործելակերպի ներկայացում և վերարտադրում/ներդնում:

8. Օրգանական մրգերի, բանջարեղենի արտադրության խթանում և (կամ) վայրի խոտաբույսերի և հատապտուղների հավաքման ծավալների մեծացում (էկոլոգիապես անվտանգ գործելակերպին համապատասխան)՝ որպես հումք օրգանական հավաստագրված վերամշակման համար:
9. Օրգանական հումքի (սերմեր, տնկիներ, պարարտանյութեր, մեղվաբուծական արտադրանք և այլն) արտադրության խթանում՝ օրգանական արտադրողներին և վերամշակողներին աջակցելու նպատակով:
10. Օրգանական հավաստագրված հայկական արտադրանքի վաճառքի մեծացում տեղական, ինչպես նաև միջազգային շուկաներում:

Գնահատման հաջորդ փուլ կանցնեն միայն այն ծրագրերի առաջարկները, որոնք չեն ենթադրում բացասական ազդեցություն շրջակա միջավայրի և էկոհամակարգերի վրա և որոնցում ներգրավված են կանայք/աղջիկներ և խոցելի խմբերի ներկայացուցիչներ:

3. Իրավասության չափանիշներ

ԼՈՏ 1-ին կարող են դիմել այն ազորբիզնեսները որոնք.

1. Հիմնադրված/գրանցված/բնակվում են թիրախ Շիրակ, Լոռի կամ Տավուշ մարզերից որևէ մեկում:
2. Գյուղատնտեսության ոլորտում ունեն առնվազն 2 տարվա փորձ, այսինքն՝ ներգրավված են պտուղների, հատապտուղների կամ բանջարեղենի արժեշրթանների գյուղատնտեսական արտադրության և (կամ) վերամշակման ոլորտներում, ինչպես նշված է սույն փաստաթղթի 2-րդ բաժնում:
3. Ունեն (սեփական կամ վարձով և այլն) գյուղատնտեսական արտադրության և (կամ) վերամշակման տարածք, որը կարող է համապատասխանել կանաչ տեխնոլոգիաների և գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպերի կիրառման հիմնական պահանջներին:
4. Արտադրելիս հիմնվում են կանաչ տեխնոլոգիաների և գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպերի վրա ԿԱՄ պատրաստակամ են ստանձնելու դրանց կիրառումը գյուղատնտեսական արտադրության/վերամշակման մեջ:
5. Կարող են ներկայացնել պարզ, իրատեսական և տնտեսապես իրագործելի բիզնես պլան կանաչ գյուղատնտեսության և (կամ) վերամշակման վերաբերյալ:
6. Բաց են և պատրաստակամ՝ վերարտադրելու/կիրառելու «ԵՄ- ԿԳՆՀ» ծրագրի շրջանակներում ներկայացված կանաչ տեխնոլոգիաները և գյուղատնտեսական արդյունավետ գործելակերպերը, ինչպես նաև կիսվելու փորձով և գիտելիքներով այլ ֆերմերների հետ:

7. Չեն հանդիսանում «ԵՄ-ԿԳՆՀ» Ագրոբիզնեսի աջակցության որևէ այլ ծրագրի շահառու:

ԼՈՏ 2-ին կարող են դիմել այն ագրոբիզնեսներ, որոնք՝

1. Հիմնադրված/գրանցված/բնակվում են Հայաստանի գյուղական բնակավայրերում:
2. Գյուղատնտեսության ոլորտում ունեն առնվազն 2 տարվա փորձ, այսինքն՝ ներգրավված են գյուղատնտեսական արժեզրթաններում արտադրության կամ վերամշակման ոլորտներում:
3. Ունեն (սեփական կամ վարձով և այլն) գյուղատնտեսական արտադրության և (կամ) վերամշակման տարածք, որը կարող է համապատասխանել օրգանական հավաստագրման պահանջներին:
4. Արտադրում են ըստ օրգանական գյուղատնտեսության չափորոշիչների ԿԱՄ պատրաստակամ են ստանձնելու դրանց կիրառումը:
5. Օրգանական հավաստագրված են կամ պատրաստակամ են դիմելու օրգանական հավաստագրման «ԵՄ- ԿԳՆՀ» ծրագրի ընթացքում:
6. Պատրաստակամ են և հնարավորություն ունեն վճարել առնվազն երեք տարվա օրգանական հավաստագրման համար պահանջվող վճարը:
7. Կարող են ներկայացնել պարզ, իրատեսական և տնտեսապես իրագործելի բիզնես պլան օրգանական գյուղատնտեսության վերաբերյալ:
8. Բաց են և պատրաստակամ՝ վերարտադրելու/ներդնելու «ԵՄ- ԿԳՆՀ» ծրագրի ներկայացրած օրգանական գյուղատնտեսության գործելակերպը, ինչպես նաև կիսվելու փորձով և գիտելիքներով այլ ֆերմերների հետ:
9. Չեն հանդիսանում «ԵՄ-ԿԳՆՀ» Ագրոբիզնեսի աջակցության որևէ այլ ծրագրի շահառու:

Սույն հայտամրցույթին հատկապես խրախուսվում է դիմել ագրոբիզնես/գյուղատնտեսական արտադրություն ունեցող կանանց և երիտասարդներին, տնտեսապես և սոցիալապես խոցելի խմբերի ֆերմերներին:

4. Նախատեսվող աջակցությունը

ԼՈՏ 1-ով ընտրված յուրաքանչյուր ագրոբիզնեսին տրամադրվող աջակցությունը չի կարող գերազանցել **10,000** եվրոն:

ԼՈՏ 2-ով ընտրված յուրաքանչյուր ագրոբիզնեսին տրամադրվող աջակցությունը չի կարող գերազանցել **15,000** եվրոն:

Անբավարար որակի կամ քանակի հայտադիմումներ ստանալու դեպքում սույն Ծրագրի համար նախատեսված ֆոնդերը կարող են վերաբաշխվել:

Կարևոր նշում. շահառուներին չեն տրամադրվելու կանխիկ կամ կանխիկին համարժեք դրամաշնորհներ:

Հայտադիմումի մեջ ֆերմերների կողմից հայցվող գյուղատնտեսական միջոցները ձեռք կբերվեն ԱԶԳ-ի կողմից և կմնան ԱԶԳ-ի սեփականությունը մինչև ԱԶԳ-ի և շահառուներից յուրաքանչյուրի միջև կնքված պայմանագրերի ավարտը:

Ագրոբիզնեսի կարողությունների հզորացման համար նախատեսվում է տրամադրել գյուղատնտեսական արտադրության մեքենաներ և սարքավորումներ, հետբերքահավաքային և վերամշակող սարքավորումներ, ինչպես նաև որոշ ենթակառուցվածքային ներդրումներ, որոնք կարող են ներառել (չսահմանափակվելով)`

- Կաթիլային ոռոգման համակարգեր
- Գյուղատնտեսական մեքենաներ և սարքավորումներ (օրինակ` մինի տրակտոր, կուլտիվատոր, սերմնացան մեքենա, ջրցող մեքենա և այլն)
- Մառնարանային սարքավորումներ
- Թունելային ջերմոցներ
- Հակակարկտային ցանցեր
- Տեսակավորման, փաթեթավորման, պիտակավորման սարքավորումներ և այլն
- Վերամշակման փոքրածավալ սարքավորումներ, այդ թվում` մրգերի էլեկտրական կամ բնական չորանոցներ, ջեմ և հյութ պատրաստող փոքրածավալ սարքավորումներ
- Արևային էներգիայի համակարգեր գյուղատնտեսական օգտագործման համար
- Գյուղատնտեսական այլ գործիքներ, սարքավորումներ և սարքեր բնական ռեսուրսների (հող, ջուր, մթնոլորտ) առավել արդյունավետ կառավարման և արտանետումների նվազեցման համար
- Օրգանական տնկիներ, վիրուսազերծ հավաստագրված տնկիներ
- Այլ համապատասխան հիմնական ակտիվներ, որոնք կարող են մեծացնել դիմորդի արտադրողականությունը և շահույթը, միևնույն ժամանակ բարելավել արտադրությունը և վերամշակումը` դրանք դարձնելով էկոլոգիապես և սոցիալապես առավել պատասխանատու գործառնություններ:

Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի շրջանակներում շահառուներին չեն տրամադրվելու.

1. Օրգանական կամ այլ հավաստագրման վճարներ
2. Գյուղատնտեսական փոքր գործիքներ (բահ, փոցիս, ֆերմերի հանդերձանք և այլն) և նյութական միջոցներ (սերմեր/սածիլներ, պարարտանյութեր, թունաքիմիկատներ և այլն)
3. Աշխատավարձեր և ծառայությունների համար վճարներ

4. Օգտագործված նյութեր և սարքավորումներ
5. Շինանյութ

5. Հայտադիմումների ընդունման գործընթացը

3 երեք օրինակով, յուրաքանչյուրը՝ տպագիր և հայերեն լեզվով

Հայտադիմումների փաթեթը պետք է ներառի հետևյալ փաստաթղթերը.

- Լրացված հայտադիմումի ձևը
- Բիզնեսի զարգացման պլանը (միայն վերամշակողների համար)
- Ֆերմայի կառավարման պլանը (միայն ֆերմերների համար)
- Տեղեկանք համայնքի ղեկավարից
- Համապատասխան այլ փաստաթղթեր, օրինակ՝ դաշտային քարտեզներ, սեփականության վկայականի պատճեններ, առկայության դեպքում՝ օրգանական հավաստագրի պատճեն և այլ համապատասխան փաստաթղթեր
- Խիստ գնահատելի են ագրոբիզնեսի կողմից կիրառվող կանաչ/օրգանական գործելակերպի ընթացիկ վիճակն արտացոլող լուսանկարները

Բոլոր հետաքրքրված և նախապայմաններին համապատասխանող ագրոբիզնեսները կարող են լրացնել Ագրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի Հայտադիմումի ձևը (տե՛ս Հավելված 2), Բիզնեսի զարգացման պլանի ձևը (տե՛ս Հավելված 3), Ֆերմայի կառավարման պլանի ձևը (տե՛ս Հավելված 4) և Համայնքի ղեկավարից տեղեկանքի ձևը (տե՛ս Հավելված 5), որոնք հասանելի են ԱԶԳ-ի (<https://www.entwicklung.at/ada/calls-auftraege>) և ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության (www.mineconomy.am) կայքերում և «GAIA Armenia» ֆեյսբուքյան էջում:

Դիմումի փաթեթն անհրաժեշտ է ներկայացնել փակ ծրարով՝ պատվիրված նամակով կամ մասնավոր սուրհանդակային ծառայության միջոցով հետևյալ հասցեով՝

ԵՄ կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություն Հայաստանում (ԵՄ-ԿԳՆՀ)

Ավստրիայի Հանրապետության դեսպանության տեխնիկական համագործակցության գրասենյակ, Երևան

«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, սենյակ 712 – 716

26/1 Վ. Սարգսյան փողոց, Երևան 0010, Հայաստանի Հանրապետություն

Այլ եղանակներով (օրինակ՝ առձեռն, ֆաքսով կամ էլ-փոստով) կամ այլ հասցեով ուղարկված դիմումները չեն ընդունվի:

Դիմումները կընտրվեն ըստ նախապես սահմանված /չափանիշների/ մեթոդաբանության, և կապ կհաստատվի միայն ընտրված դիմորդների հետ:

Հարցերի դեպքում դիմել՝

ԵՄ կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնությունն Հայաստանում (ԵՄ-ԿԳՆՀ)

Ավստրիայի Հանրապետության դեսպանության տեխնիկական համագործակցության գրասենյակ

Երևանի գրասենյակ

Հասցե՝ «Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, սենյակ 712 – 716

26/1 Վ. Սարգսյան փողոց, ք. Երևան 0010, Հայաստանի Հանրապետություն

Հեռ./բջջ.՝ +374 (0) 60 655 955; +374 (0) 93 144 635;

Էլ. փոստ՝ gaia@ada.gv.at

Facebook՝ [GAIA Armenia](#)

Վանաձորի գրասենյակ

Հասցե՝ Տիգրան Մեծի պողոտա, շենք 24, բն. 48, ք. Վանաձոր 2002, Հայաստանի Հանրապետություն

Հեռ.՝ +374 (0) 60 65 00 45

Էլ. փոստ՝ gaia@ada.gv.at

Facebook՝ [GAIA Armenia](#)